

Урок № 63
05.05.2025

Тема уроку. Оцінювальні жанри (похвала, осуд, рецензія, характеристика).

Повторення вивченого в 10 класі. Форми дієслова.

Форми дієслова

Форма дієслова	Загальне значення	Відповідає на питання	Приклади
Неозначена форма	Дія, стан або процес поза часом, способом, числом, особою	Що робити? Що зробити?	Малювати, записати
Особове дієслово	Дія, стан предмета	Що роблю? Що зроблю? Що робив? тощо	Малюю, запишу, малював, буду писати
Дієприкметник	Ознака предмета за дією	Який? Яка? Яке? Які?	Намальований, записаний
Дієприслівник	Додаткова дія, ознака, обставина дії	Що роблячи? Що зробивши?	Малюючи, записавши
Безособова форма на но-, то-	Дія, яку сприймаємо як результат	Що зроблено?	Намальовано, записано

Форми дієслів майбутнього часу

Проста	Складна	Складена
Утворюється від дієслів доконаного виду за допомогою особових закінчень	Утворюється від основи інфінітива за допомогою суфікса -м- та особових закінчень	Утворюється додаванням до інфінітива недоконаного виду допоміжного дієслова бути в особових формах
Донесу, донесеш, донесе, донесемо, донесете	Берегти м у, берегти м еш, берегти м е, берегти м емо	Буду їхати, будеш їхати, будемо їхати, будете їхати

Виконайте тести з покликання, записавши відповіді в зошит.

<https://naurok.com.ua/test/formi-dieslova-1065875.html>

1. Повторення вивченого на попередніх уроках.

- назвіть види мовленнєвих жанрів.
- з якими видами ми вже ознайомилися на попередніх уроках?

2. Вивчаємо новий матеріал.

Оцінювальні жанри — похвала, осуд, рецензія, характеристика — формують ціннісне ставлення людини до світу, у якому вона живе, а також до себе в цьому світі.

Поради щодо створення оцінювальних жанрів:

- прагніть до об'єктивності;
- оперуйте переконливими аргументами;
- не відходьте в змісті висловлювання від тези;
- у будь-якому оцінювальному висловлюванні шукайте позитив навіть тоді, коли рецензована робота відверто слабка;
- уникайте у своїх формулюваннях гнівної тональності.

***Похвала* — оцінювальний жанр, завдання якого — стимулювати людину, оцінити її роботу, докладені зусилля, талант тощо.**

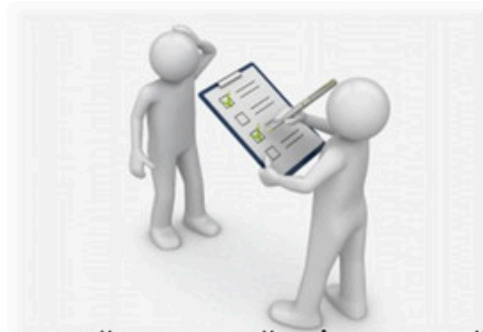
Похвала має бути дозованою, конкретною, виваженою, не надто емоційною. Адже є люди, у яких від похвали виростають крила, і вони будь-що намагаються в майбутньому виправдати похвалу, довести, що вона була дана не авансом, заслужено. А є такі, хто після похвали згортає крила й спочиває на лаврах. Тож важливо бути тонким психологом, коли вдається до такого оцінювального жанру, як похвала.

***Осуд* — оцінювальний жанр, мета якого — висловити негативне оцінне ставлення мовця до адресата, висловити свою реакцію на невідповідність об'єкта оцінки певним нормам.** Для висловлення осуду вживають оцінну лексику негативно-емоційного забарвлення. Вираження осуду може бути прямим і непрямим. Мета — висловити несхвальне ставлення та/або вплинути на співрозмовника, викликати в нього почуття провини, змінити його поведінку. Той, хто висловлює осуд, має заслужити це право своїми людськими та/або професійними якостями. Осуд благотворно впливає на адресата лише тоді, якщо його висловлює авторитетна людина.

Рецензія — письмовий оцінювальний жанр, мета якого — оцінити мистецький чи науковий твір. У ній указують тему або найменування рецензованої роботи, її автора; визначають актуальність і правильність вибору теми; оцінюють систему доказів, повноту розкриття проблеми, наявність чітких висновків, якість оформлення роботи; указують на переваги й недоліки, що є в роботі. У кінці рецензії формують висновок про те, чи варта робота уваги, чи можна її рекомендувати до друку, використовувати для певних потреб тощо.

Характеристика — зазвичай письмовий оцінювальний жанр, мета якого — опис, визначення істотних, прикметних особливостей, ознак *кого-* або *чого-небудь*. Це може бути офіційний документ, у якому міститься відгук, висновок про чийсь трудову або громадську діяльність, моральні якості людини.

Основні реквізити характеристики:

назва документа й прізвище, ім'я, по батькові того, кому видано характеристику; рік народження, освіта; текст із зазначенням терміну роботи або навчання, ставлення до виконання своїх службових обов'язків чи навчання, рівень професійної майстерності, авторитет у колективі; дата складання; підпис відповідальної службової особи.

Текст характеристики пишуть від третьої особи.

Джерело: <https://naurok.com.ua/>

3. Виконуємо тренувальні вправи.

Вправа 2 (ст.198) усно.

Вправа 4 (ст.199) усно.

Вправа 3 (ст.202) - письмово.

4. Підсумки уроку. Рефлексія.

- матеріал уроку був...
- найкориснішим мені здається...
- хочу більше дізнатися про...

5. Домашнє завдання. Ст. 197 - 198, 201 (ознайомлення); вправа 5 (ст.200) - на вибір.